

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Антощука Андрія Олександровича на дисертацію Яковчука Івана Володимировича на тему «Розслідування зловживання впливом», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах трансформації суспільно-політичних відносин в Україні, зокрема в межах реформування антикорупційної політики держави, особливої уваги потребує питання протидії корупційним злочинам, у тому числі таким, що мають прихований характер. Одним із них є зловживання впливом, передбачене статтею 369-2 Кримінального кодексу України. Цей склад злочину належить до корупційних правопорушень і характеризується підвищеною латентністю, складністю виявлення, документування та доказування протиправної поведінки. Зловживання впливом полягає у використанні особою свого фактичного або уявного впливу на прийняття рішень суб'єктами владних повноважень з метою одержання неправомірної вигоди. Такий злочин суттєво підриває авторитет органів державної влади, сприяє виникненню недовіри до публічного управління та ускладнює реалізацію принципів законності, неупередженості та прозорості у діяльності державних інституцій.

Актуальність розслідування зловживання впливом обумовлена також міжнародними зобов'язаннями України у сфері протидії корупції, зокрема імплементацією норм Конвенції ООН проти корупції та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією Ради Європи. Забезпечення ефективного розслідування таких кримінальних правопорушень є необхідною умовою для зміцнення довіри громадян до правосуддя та забезпечення реальної відповідальності за корупційні дії.

У зв'язку з викладеним, дослідження особливостей розслідування зловживання впливом має важливе теоретичне та практичне значення і спрямоване на вдосконалення кримінально-правових, криміналістичних і процесуальних підходів до боротьби з корупцією в Україні. У цьому аспекті

дисертаційне дослідження І.В. Яковчука «Розслідування зловживання впливом» є актуальним і практично значущим.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Об'єктивний аналіз обрання та ефективності застосування методів дослідження, визначених І.В. Яковчуком, дає підстави стверджувати про належний науковий рівень рецензованої дисертації. Зокрема, використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: порівняльно-правовий – під час узагальнення думок науковців із приводу теоретичних засад формування методики розслідування кримінальних правопорушень та виокремлення елементів криміналістичної характеристики (підрозділи 1.1); формально-логічний (догматичний) – під час встановлення змісту категорії криміналістична характеристика зловживання впливом, її елементів та обрання основних напрямів розслідування (підрозділи 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4); діалектичний – дозволив розглянути усі питання теми в динаміці, виявити їх взаємозв'язок і взаємозумовленість та сприяв розумінню об'єкта дослідження в частині поєднання науки та практичної діяльності учасників кримінального провадження (розділи 2–3); системно-структурний – з метою визначення типових слідчих ситуацій початкового етапу розслідування, а також для вирішення проблемних питань взаємодії слідчих зі співробітниками оперативних підрозділів та міжнародного співробітництва, проведення процесуальних дій у таких кримінальних провадженнях (підрозділи 2.2, 2.3, розділ 3); логіко-юридичний – для використання, як доказів матеріалів отриманих за результатами проведення слідчих дій та судових експертиз (підрозділ 3.4); моделювання – у межах розкриття особливостей проведення слідчих та інших процесуальних дій (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3); статистичний – для аналізу вивчених матеріалів кримінальних проваджень, результатів анкетування (розділи 1–3, додатки); соціологічні (анкетування, інтерв'ювання, опитування) – для вивчення думок практичних працівників (розділи 1–3).

Основні висновки і рекомендації дисертанта опубліковано у 10 наукових публікаціях, п'ять з яких – статті у журналах, включених МОН України до

переліку наукових фахових видань з юридичних наук, та п'ять тези наукових доповідей, опублікованих за результатами участі в міжнародних науково-практичних конференціях.

Зазначені публікації відображають обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до поставленої мети і завдань дослідження, а також задовольняють вимогу щодо опублікування не більше однієї статті в одному випуску (номері) наукового видання, що цілком відповідає умовам зарахування публікацій, наведених у списку публікацій здобувача за темою дисертації.

Для обґрунтування пропозицій і рекомендацій щодо розслідування зловживання впливом, автор проаналізував достатню кількість наукових джерел (216 найменувань).

Дисертація І.В. Яковчука підготовлена відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126), Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції на період до 2026 року, (розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 року № 1155-р), Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023), Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ Міністерства внутрішніх справ (МВС) України від 11 червня 2020 року № 454), а також основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (рішення Вченої ради від 21 грудня 2020 року, протокол № 23).

Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ (протокол від 26 жовтня 2021 року, № 20),

zareestrowana Koordynacijnim bureau Nacijonalnoji akademiji prawowix nauk Ukraini (№ 823, 2021 rik).

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Представлені здобувачем результати здійснених досліджень засвідчують їх наукову новизну. Зокрема, *вперше*

– розроблено наукові основи розслідування зловживання впливом, які ґрунтуються на опрацюванні положень криміналістики, кримінального процесу, оперативно–розшукової діяльності, кримінального права, а також антикорупційного законодавства й правозастосовної практики правоохоронних інституцій та об’єднані в науковий продукт і практичний інструментарій, що містить побудову описової моделі й розроблених на її основі рекомендацій з досудового розслідування, предмет якої визначається криміналістичною характеристикою, зміст охоплює пошуково–пізнавальні процеси, що впливають із тактичних завдань, а напрям і послідовність процесуальних дій обумовлені слідчою ситуацією початкового етапу розслідування

Автор *удосконалив* зміст криміналістичної характеристики зловживання впливом як сукупності відомостей, розроблених наукою і практикою, що відрізняє це злочинне діяння від інших видів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг, й визначає програму процесуальних дій, спрямованих на всебічне, повне і неупереджене дослідження обставин вчинення таких кримінально–караних діянь, надання їм належної правової оцінки, а також сприяє всебічній, повній, об’єктивній оцінці слідчої ситуації, що склалася, й визначає перспективно–прогностичний напрям ходу досудового розслідування.

Дістало подальший розвиток характеристика способів вчинення зловживання впливом: з ретельною підготовкою або без такої; з учиненням інших кримінальних правопорушень (підкуп службової особи, фальсифікація доказів, незаконне затримання тощо), або без цього; шляхом одержання грошей та інших матеріальних цінностей, оцінюваних у вартісному вигляді, або ж лише

шляхом прийняття пропозиції чи обіцянки на їх отримання; частково з використанням власних службових повноважень, або ж опосередкованого сприяння внаслідок свого службового становища; за допомогою посередників чи без них; з вимаганням та без нього; шляхом одержання коштів із використанням безготівкових платіжних систем, зокрема, з використанням віртуального банкінгу.

Результати дисертаційного дослідження пройшли належну апробацію під час доповідей на міжнародних наукових конференціях, засіданнях кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, а також були опубліковані у фахових виданнях України. Публікації сприяли реалізації поставлених у дисертації завдань, а напрацювання І.В. Яковчука впроваджено в практичну діяльність та освітній процес.

Тому дисертаційне дослідження І.В. Яковчука проведено на належному науково-методичному і методологічному рівнях, результати та положення наукової праці, що винесені на захист, відповідають вимогам щодо здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими і логічними, мають відповідний ступінь наукової новизни і практичне значення. Це дає підстави стверджувати, що здобувач цілком опанував методологію наукового дослідження та правильно її використав під час наукового пошуку щодо вирішення проблем розслідування зловживання впливом.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертація І.В. Яковчука є одним із перших в Україні комплексним дослідженням теоретичних і практичних засад розслідування зловживання впливом в контексті чинного кримінального процесуального законодавства й актуальної слідчо-судової практики, зокрема, в умовах воєнного стану. Низка результатів та висновків, що отримані в роботі, сформульовано вперше, вони логічні та мають належний ступінь наукової новизни, є обґрунтованими. Рекомендації дисертанта достатньо аргументовані та ґрунтуються на висновках дослідження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукового дослідження. І.В. Яковчук у дисертаційній роботі правильно використовував методи наукового дослідження, ефективно здійснював аналіз нормативно-правових актів сфери протидії таких дій. Це дало змогу розробити теоретичні положення і науково обґрунтовані практичні рекомендації щодо ефективного виявлення та розслідування зловживання впливом. Дисертант відповідально поставився до питання використання результатів власно проведеного емпіричного дослідження, статистичної інформації, ефективно опрацював інші дані соціологічних досліджень, що цілком сприяло реалізації поставлених наукових завдань і підтверджує опанування автором компетенцій, необхідних для здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації, які сформульовані у роботі, належним чином обґрунтовано й впроваджено в:

– практичній діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України та Бюро економічної безпеки України – під час проведення занять в системі службової підготовки, семінарів, нарад, а також під час підготовки листів–роз’яснень до органів досудового розслідування територіальних органів Національної поліції України, що сприятиме вдосконаленню процесуальної діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України (акт Головного слідчого управління Національної поліції України від 4 березня 2025 року, № 33161–2025, акт Бюро економічної безпеки України від 7 березня 2025 року);

– освітньому процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень» під час підготовки навчально–методичних та дидактичних матеріалів, а також під час самостійної роботи здобувачів вищої

освіти (акт Національної академії внутрішніх справ від 5 березня 2025 року, № 17–ОП).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертаційне дослідження І.В. Яковчука належним чином структуроване, містить анотацію, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки, загалом відповідає вимогам МОН України до оформлення дисертацій. У додатках до дисертації розміщено список опублікованих праць здобувача, акти впровадження результатів дисертаційної роботи, статистичні та аналітичні дані, результати проведеного опитування. Повний обсяг дисертації становить 230 сторінок, з них основний текст – 190 сторінок.

Анотація. У стислій формі автор висвітлює тези дисертаційного дослідження, наводить ключові слова, зазначає перелік публікацій, у яких відображено основні результати представленого дослідження. Анотацію викладено українською і англійською мовами.

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, ступінь наукової розробленості проблеми; визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами; окреслено мету, завдання дослідження, його об'єкт, предмет і використані методи; висвітлено наукову новизну отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення в практичній діяльності й освітньому процесі; наведено дані про апробацію результатів дослідження, особистий внесок, структуру та обсяг дисертації.

У **розділі 1 «Теоретичні засади розслідування зловживання впливом»** автор розглянув змістом методики розслідування зловживання впливом та криміналістичну характеристику вказаних кримінальних правопорушень.

Автором визначено, що предметом протиправного посягання зловживання впливом є неправомірна вигода. Зазначено, що спосіб учинення кримінального правопорушення включає в себе весь комплекс активних дій правопорушників із підготовки, вчинення та приховування слідів протиправного діяння, що підпорядковані єдиному умислу.

За криміналістичними ознаками способи вчинення зловживання впливом було класифіковано на такі види: 1) з ретельною підготовкою або без такої; 2) з учиненням інших кримінальних правопорушень (підкуп службової особи, фальсифікація доказів, незаконне затримання тощо) або без цього; 3) шляхом одержання грошей та інших матеріальних цінностей, оцінюваних у вартісному вигляді, або ж лише шляхом прийняття пропозиції чи обіцянки на їх отримання; 4) частково з використанням власних службових повноважень, або ж опосередкованого сприяння внаслідок свого службового становища; 5) за допомогою посередників чи без них; 6) з вимаганням та без нього; 7) шляхом одержання коштів з використанням безготівкових платіжних систем, зокрема з використанням віртуального банкінгу.

Виділено наступні об'єкти, що складають слідову картину зловживання впливом: 1) гроші, передані особі за здійснення впливу як предмет кримінального правопорушення, в тому числі грошові купюри помічені спеціальною хімічною речовиною; 2) ватні тампони зі змивами спеціальної хімічної речовини з поверхонь долонь рук підозрюваного, тампони зі змивами з поверхні робочого столу підозрюваного; 3) мобільні телефони підозрюваних, сім-картки, карти пам'яті, носії з відеозаписами, системні блоки комп'ютерів та інші магнітні носії інформації, в яких містяться так звані цифрові сліди; 4) документи: платіжні квитанції (у випадку, якщо неправомірна вигода передавалася у безготівковій формі); чеки, товарні ярлики, етикетки від речей; рахунки ресторанів, готелів; документи про одержання кредиту; документи про одержання або придбання автомобіля, квартири; протоколи засідань колегіальних органів; посвідчення про відрядження службової особи; особисті записи підозрюваного, що містять інформацію про ті або інші обставини, пов'язані з одержанням неправомірної вигоди (листи, записки тощо) або про вчинення протиправного впливу на іншу особу; 5) ідеальні сліди.

Залежно від змісту отриманих даних про кримінальне правопорушення та причетності до нього, визначені наступні категорії осіб – носіїв ідеальних слідів про зловживання впливом: а) особи, які брали участь у вчиненні кримінального

правопорушення (співучасники); б) особи, які були свідками під час отримання підозрюваним неправомірної вигоди, або були свідками певних домовленостей щодо вчинення протиправних дій; в) особи, яким відомі обставини, що передували вчиненню кримінального правопорушення; г) особи, які безпосередньо спостерігали за процесом підготовки, вчинення та приховування кримінального правопорушення.

Сформовано криміналістичну характеристику особи правопорушника, який вчиняє зловживання впливом: громадянин України, українець за національністю, чоловічої статі, несудимий, віком 40–54 років, з повною вищою або базовою вищою освітою, який має корисливий мотив, при цьому усвідомлює протиправність своїх дій, але свідомо йде на порушення закону.

У розділі 2 «Початковий етап розслідування зловживання впливом» І.В. Яковчук методологічно правильно підійшов до дослідження вказаного етапу та розпочав із початку досудового розслідування та обставини, що підлягають встановленню, продовжив розглядом типових слідчих ситуацій та завершив взаємодією слідчих зі співробітниками оперативних підрозділів та міжнародне співробітництво.

Автором визначено типовий перелік обставин, що підлягають встановленню та відповідно доказуванню в кримінальних провадженнях про зловживання впливом: 1) подія кримінального правопорушення (в тому числі, час вчинення кримінально–протиправних дій, спосіб їх учинення, характер, умови та особливості роботи підприємства, установи або організації, де вчинено кримінальне правопорушення); 2) особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, форма її вини, мотив, мета, а також належність до суб'єкта кримінального правопорушення; 3) вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розмір процесуальних витрат (в тому числі, розмір отриманих коштів службовою особою як неправомірна вигода); 4) обставини, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу обвинуваченого, обтяжують чи пом'якшують покарання, виключають кримінальну відповідальність або є підставою закриття

кримінального провадження; 5) обставини, які підтверджують, що гроші, цінності та інше майно, які підлягають спеціальній конфіскації, одержані внаслідок вчинення кримінального правопорушення та/або є доходами від такого майна, або призначалися (використовувалися) для схиляння особи до вчинення кримінального правопорушення, фінансування та/або матеріального забезпечення кримінального правопорушення чи винагороди за його вчинення або є предметом кримінального правопорушення, у тому числі пов'язаного з їх незаконним обігом: або підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення кримінального правопорушення; 6) обставини, що є підставою для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Конкретизовано типові слідчі ситуації в кримінальному провадженні про зловживання впливом, з урахуванням суб'єкта кримінального правопорушення: встановлено факт вчинення кримінального правопорушення не службовою особою, яка не пов'язана з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, але яка має реальну можливість вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави; встановлено факт вчинення кримінального правопорушення службовою особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, але яка за своїм функціональним призначенням не могла самостійно вчинити дії, за які пропонувалась неправомірна вигода, а лише пропонувала, обіцяла чи погодилася вплинути на іншу особу задля прийняття нею необхідних рішень; встановлено ознаки вчинення зловживання впливом особою, яка апріорі не має такого впливу; способу вчинення кримінального правопорушення: встановлено факт пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; встановлено факт прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на

виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди; встановлено факт прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поєднане з вимаганням такої вигоди; зв'язку з іншими правопорушеннями: окрім зловживання впливом є достатні відомості про вчинення інших кримінально-протиправних дій (вони або вчиняються з метою приховування кримінального правопорушення, або є предикатними); відсутні відомості про вчинення інших кримінальних правопорушень; відомостей про предмет: достатньо даних щодо предмета кримінального правопорушення; відсутня повна інформація щодо предмета кримінального правопорушення; значущих обставин: розслідування розпочате за матеріалами оперативно-розшукової діяльності, за задокументованими діями правопорушника, що свідчать про зловживання впливом; розпочате за заявами чи повідомленнями фізичних осіб про зловживання впливом, у тому числі повідомленнями викривачів та (публікації) медіа; відомості про зловживання впливом отримані в ході розслідування інших кримінальних правопорушень або містяться в матеріалах розслідування інших правоохоронних органів.

Акцентовано увагу на тому, що під час такої форми взаємодії як передача слідчому даних про ознаки кримінального правопорушення, встановлено відсутність регламентації порядку надання відповідних матеріалів ОРД слідчому, зокрема: а) не визначено, яким узагальнюючим документом має супроводжуватися направлення зібраних матеріалів органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування; б) не відпрацьовані питання конфіденційності під час передачі оперативних матеріалів слідчому; в) відсутність алгоритму накопичення матеріалів про ознаки кримінального правопорушення.

Розділ 3 «Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування зловживання впливом» присвячено окремим слідчим

(розшуковим) діям під час розслідування зловживання впливом, які дають позитивний результат під час доказування вини особи.

Зокрема, має вагому практичну значущість особливості проведення огляду місця події, службового кабінету, транспортного засобу та документів під час розслідування зловживання впливом. Об'єктами, на які в першу чергу необхідно звертати увагу слідчому (детективу) під час огляду місця події в службових кабінетах посадових осіб, визначено наступні: робочий стіл та шафи підозрюваного – з метою пошуку і вилучення документів, що можуть мати відношення до розслідуваного кримінального правопорушення; комп'ютери, телефони, електронні носії інформації, якими користується підозрюваний – з метою аналізу електронного листування, фінансових операцій; фінансові документи, звіти, рахунки, що можуть підтвердити факт отримання неправомірної вигоди; грошові кошти, цінності – з метою перевірки законності їх походження; системи відеоспостереження – з метою аналізу записів щодо контактів підозрюваного.

Позитивним вбачається практично орієнтоване питання обшуку у кримінальних провадженнях про зловживання впливом, де автором зазначено, що виявленню та вилученню підлягають: документи, що відображають законодавчі, нормативно-розпорядчі положення, які регламентують діяльність організацій державної та недержавної форм власності; посадові інструкції, накази про призначення на посаду тощо; установчі документи (статут, установчий договір, протоколи зборів вкладників, реєстраційне свідоцтво, ліцензія на заняття певним видом діяльності); документи органів державного контролю, на які покладено обов'язок щодо забезпечення законності діяльності контролюючих організацій; грошові кошти та інше майно, здобуте злочинним шляхом; предмети й документи, що мають значення для кримінального провадження (наприклад, одяг підозрюваного, мобільні телефони, пластикові картки, платіжні квитанції тощо); комп'ютери, периферійні пристрої до них, електронні носії інформації.

Розглянуто основні види судових експертиз, які найчастіше призначаються і проводяться під час розслідування зловживання впливом: почеркознавча; технічна експертиза документів; дактилоскопічна; матеріалів, речовин та виробів; комп'ютерно-технічна; відео-, звукозапису; портретна; інші.

Висновки до кожного розділу та дисертації загалом відповідають меті дисертаційного дослідження та отриманим результатам.

Отже, дисертація Яковчука Івана Володимировича відповідає передбаченим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання щодо розслідування зловживання впливом.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації у правозастосовній діяльності. Отримані результати дисертаційного дослідження І. В. Яковчука щодо розслідування зловживання впливом, є важливим внеском у розвиток наукових знань за спеціальністю 081 «Право», їх рекомендовано використовувати в діяльності закладів вищої освіти, науково-дослідних розробках підрозділів, що здійснюють протидію вказаним діянням, під час підготовки наукових публікацій, а також при плануванні досліджень у сфері криміналістичного забезпечення органів досудового розслідування та оперативних підрозділів.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Під час вивчення дисертації І. В. Яковчука звернуто увагу на деякі дискусійні положення, що потребують додаткового пояснення автора.

1. Автором запропоновано знизити корупційні ризики шляхом запровадження суддівського контролю з відповідним доповненням ч. 2 ст. 100 КПК України наступним положення: «Зберігання речових доказів стороною обвинувачення здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України та цим Кодексом. Рішення про повернення арештованого майна приймається виключно у формі ухвали судом першої інстанції, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування,

а в кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду, за клопотанням сторони кримінального провадження». Вказані зміни видаються логічними та потрібними, однак свого продовження ніде не знайшли. Бажано розвинути вказану проблематику та отримати відповідний акт впровадження в законотворчу діяльність.

2. Акцентована увага на тому, що нерідко в кримінальних провадженнях, пов'язаних з корупційними кримінальними правопорушеннями, виникає необхідність в міжнародній співпраці. Інтерпол є провідною міжнародною організацією, яка завдяки своїй унікальній структурі, правовій базі та технічному оснащенню здійснює ефективну й раціональну координацію міжнародного поліцейського співробітництва (стор. 121). Водночас, в подальшому питання міжнародної співпраці досить фірагментально розписано. Бажано під час захисту розкрити основні аспекти міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях вказаної категорії.

3. У підрозділі 3.2. «Обшук» автором розкриваються процесуальні, організаційні та частково тактичні питання проведення цієї слідчої дії. Також автор у роботі зупиняється на певних особливостях обшуку особи та обшук житла чи іншого володіння особи. Водночас, поза увагою автора залишилося питання обшуку службового кабінету, який у цій категорії кримінальних проваджень є у більшості випадків є необхідним. Вказане питання викликає багато дискусій як у наукових колах, так і у практичних працівників, оскільки охоплює як теоретичні, так і прикладні аспекти правозастосування, що обумовлює потребу в глибокому науковому аналізі. Тому, під час прилюдного захисту бажано почути думку здобувача щодо вказаного питання.

Водночас, зазначені зауваження суттєво не впливають на загальну високу позитивну оцінку підготовленої наукової праці. Вони лише спрямовані на уточнення, удосконалення і роз'яснення окремих положень дисертації.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертація І. В. Яковчука є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею. У

процесі вивчення наукових публікацій і дисертаційного дослідження в цілому фактів порушення академічної доброчесності не виявлено.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
 Дисертація І. В. Яковчука на тему «Розслідування зловживання впливом», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. У ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у вирішенні актуальних питань розслідування зловживання впливом. За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, теоретичною і практичною значущістю здобутих результатів дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (з наступними змінами і доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами і доповненнями), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (з наступними змінами і доповненнями), а її автор – Яковчук Іван Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право».

Рецензент
Завідувач кафедри криміналістики
та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій АНТОЩУК

